

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

gemeente
Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, gebiedsontwikkeling en wonen
Het programma Wonen en werken in Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hieronder worden de beleidsvelden besproken.

Openbare ruimte

Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities en de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit en de uitvoering van het visiedocument BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) zijn belangrijke thema's.

Klimaat, water en milieu

Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Duurzaamheid en milieu

Het beleidsveld duurzaamheid en milieu gaat over het beschermen en behouden van de huidige kwaliteit op het gebied van klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is de visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hooggewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door)ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouw op de Rikker, aan de Narcisstraat, Kloetenseweg en de Ribeslocatie.

Economie en lobby

We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten. Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkelingen.

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van de biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.

We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.

Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

De afgelopen periode is flink geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk. Ook is gewerkt aan een wijkanalyse. Op basis van de wijkanalyse stellen we een strategie met doelstellingen op voor de verdere wijkaanpak in Winterswijk-Oost.

Kwaliteit (toelichting)

Een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of het dorp vinden we daarin cruciaal. Inwoners hebben waardevolle kennis van hun directe leefomgeving. Ze hebben daarom vaak goede ideeën over wat er nodig is in hun eigen wijk, buurt en omgeving. We steunen daarom initiatieven van inwoners om hun omgeving te verbeteren.

In 2026 intensiveren en professionaliseren wijkgericht werken. We werken verder aan de wijkaanpak in Winterswijk-Oost.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 wordt er een plan van aanpak opgeleverd voor Winterswijk-Oost. Wat willen we daar bereiken en welke activiteiten leveren daaraan een bijdrage.

In 2026 pakken we de vraag op om een wijkaanpak te ontwikkelen voor heel Winterswijk.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Een gezond en veilig leefklimaat.

Activiteiten

Dienstverleningsovereenkomst ROVA

We geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met ROVA voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW).

Kwaliteit (toelichting)

De DVO wordt in het najaar van 2025 op onderdelen gewijzigd. De gewijzigde overeenkomst moet met ingang van 2026 van kracht zijn en is het resultaat van het doorlopen van een verbeterproces. De gemeente wenst daarmee haar regiefunctie te versterken: een betere regie op resultaten en kosten.

In 2026 gaan wij aan de slag met de implementatie van de herziene DVO. Dit betekent onder meer dat wij gaan werken op basis van een 'verrekenmodel'; een financieel jaaroverzicht van de uit te voeren dienstverlening, waarbij de kosten per onderhoudstaak inzichtelijk zijn gemaakt. Daarnaast wordt data-gestuurd werken steeds belangrijker in de samenwerking, gaan we de periodieke schouw anders organiseren en worden optimalisaties doorgevoerd in werkprocessen.

In 2026 moet structureel invulling worden gegeven aan een bezuinigingsopdracht, die met ingang van 2025 is opgelegd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het uitvoering geven aan de DVO, alsook de monitoring van geldende kwaliteitsafspraken, is een continu en jaarrond proces.

Tijd (indicator)

Herstellen stormschade

Op 2 juli 2025 werd Winterswijk getroffen door een valwind. In het eerste noodzakelijke herstel is veel werk verzet. In de Startnotitie herstel stormschade Winterswijk wordt een eerste aanzet gegeven voor een meerjarig herstel (2025-2029). Het doel is om maatschappelijke meerwaarde te realiseren, waarbij het cultuurlandschap in een betere staat wordt gebracht dan voor de storm en sociale cohesie wordt versterkt.

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt een gefaseerde aanpak voorgesteld. Een aanpak die bestaat uit drie fases. De eerste twee fases (crisis en voldoen aan zorgplicht) zijn voor het grote deel in 2025 uitgevoerd. De derde fase, herstel gemeentelijk areaal bomen en terreinen van derden, loopt naar verwachting van 2026 tot 2029. Eind 2025 worden daarvoor scenario's aan de raad voorgelegd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het voornemen is om in 2026 op basis van een plan van aanpak een herstelprogramma voor de stormschade uit te werken. De omvang van dit plan is afhankelijk van de nog beschikbaar te stellen middelen. De inzet is om in het derde kwartaal 2026 te besluiten over het herstelprogramma.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute-informatiesysteem

We werken door aan een modern parkeerroute-informatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats vinden in het centrum. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitvoering staat gepland in 2026

Tijd (indicator)

Indicatoren

- We werken optimaal en transparant samen met ROVA en inwoners. De resultaten meten we door middel van de maandelijkse beeldschouwrapportage en daarnaast voeren we maandelijks gesprekken over verbetermaatregelen.
- We monitoren het aantal (klacht)meldingen ten aanzien van de beeldkwaliteit.

Risico's

- Wijzigingen in de mate van groenonderhoud en bermbeheer leiden tot een ander straatbeeld. Hierover communiceren we met onze inwoners.
- De eenheidsprijzen zijn in beeld. Hieruit blijkt dat het totale budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet toereikend is om aan gemaakte kwaliteitsafspraken te kunnen voldoen. Hierop is geanticipeerd in de begroting. Echter, het totale budget is onder meer onderhevig aan wijzigingen in areaal en materiaalkosten. Dit brengt een bepaalde onzekerheid met zich mee.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen, verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.

Relevante documenten:

- Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit september 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2024-2030 (raadsbesluit februari 2024).
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijke projecten uit op het gebied van het milieu

Activiteiten

Project sanering wegverkeerslawaaï

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaaï uit met subsidie van de Rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)

Na vaststelling van het saneringsprogramma, in het vierde kwartaal van 2025, wordt verdere uitvoering gegeven aan het project. Hiervoor benaderen wij een specialistisch bureau om te bepalen wat het geluidsniveau in de woning is en welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen.

Wij hebben subsidie ontvangen voor de voorbereidingen, inclusief het bepalen van de binnenniveaus. Voor de woningen met een te hoog binnenniveau vragen wij subsidie aan voor de uitvoering van gevelmaatregelen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 benaderen wij een specialistisch bureau om te bepalen wat het geluidsniveau in de woning is en welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen. Hiervoor vragen we in 2026 een uitvoeringssubsidie aan.

Tijd (indicator)

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd uitgevoerd (in 2024 en 2027) vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie voert regie over de sanering. In september 2024 is de voorbereiding voor de sanering gestart. De werkzaamheden van de eerste fase van de sanering zijn in 2025 afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De eerste fase van de sanering is gereed, het aanbrengen van de beplanting wordt in het vierde kwartaal van 2025 afgerond. In de tweede helft van 2026 worden de voorbereidingen gestart voor de tweede fase.

Tijd (indicator)

Indicatoren

In (beeld)schouwrapportages legt ROVA verantwoording af over de geleverde prestaties. Het gaat hier om behaalde resultaten op het gebied van het beheer van de buitenruimte, maar ook op het gebied van afvalinzameling. Deze rapportages geven onder meer inzicht in:

- Het aantal meldingen over de buitenruimte: groen, wegen, water, verlichting et cetera.
- De inzamelprestaties: de ingezamelde hoeveelheid kilogram per inwoner, verdeeld over de fracties restafval, GFT, PMD en papier.
- Het aantal klachten over afvalinzameling. Uitgangspunt is niet meer dan 2,0 klachten per 1.000 aansluitingen.
- Verder monitoren we de voortgang van de maatregelen en acties zoals benoemd in de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie die tot en met 2027 wordt uitgevoerd.

Risico's

- Voor het behalen van de doelstellingen uit de klimaatagenda en de (zwerf)afvalinzameling is draagvlak en inzet van inwoners nodig. Met uitgebreide communicatie ontstaat hiervoor draagvlak en gaan inwoners hier ook zelf mee aan de slag.
- De komende periode zijn er prijsstijgingen van materialen en uren te verwachten. Hierop is geanticipeerd in de begroting, maar dit blijft onzeker en dus een risico.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten - klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden - ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel de gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.

Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019
- RES 1.0
- Moratorium windturbines

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

Opstellen warmteprogramma

In de Warmtetransitievisie staat beschreven hoe we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor wordt een plan van aanpak gemaakt. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige warmteopwekking die we kunnen inzetten voor verwarming. Dit betekent dat we voor het grootste deel uitgaan van vervanging van gasketels door warmtepompen op elektriciteit. We zetten ons ervoor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed worden gemaakt. We maken hiervoor gebruik van rijkssubsidies in het kader van de aanpak van slechte energielabels. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied, houden we in de gaten.

Kwaliteit (toelichting)

We richten ons op het doelmatig inzetten van subsidies voor het aanpakken van woningen met slechte labels. Daarnaast stellen we in 2026 het warmteprogramma op.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het inzetten van de subsidie gaat via Duurzaam Winterswijk. De transitievisie pakken we op via het warmteprogramma. Dit moet gereed zijn in 2026.

Tijd (indicator)

Uitvoering RES 1.0

In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 hectare voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken voor het doel in 2030.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Samen met onze partners in de regio werken we aan de realisatie van de RES-doelen. Dit loopt tot en met 2030.

Tijd (indicator)

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

Ook in 2025 gaan we door met de plannen voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Samen met ondernemers kijken we welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken. Omdat er momenteel onzekerheden zijn over onderwerpen als teruglevering, tarieven en netcapaciteit, is het des te belangrijker dat we ondernemers helpen.

Kwaliteit (toelichting)

Ondernemers kunnen bij Duurzaam Winterswijk terecht voor informatie over zon op bedrijfsdaken. Daarnaast wordt er gewerkt aan meer zonnepanelen op gemeentelijke panden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.

Tijd (indicator)

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk

Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie, wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het centrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)

In het centrum ontvangen we gemiddeld ongeveer 120 bezoekers per maand. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvangen we gemiddeld duizend digitale bezoekers per maand.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Evaluatie moratorium windenergie

Op 29 juni 2017 is in de raad een moratorium op windturbines ingesteld. Afgesproken is dat dit besluit vanaf 1 januari 2023 periodiek wordt geëvalueerd.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de evaluatie van het moratorium wordt een stuk opgesteld op basis waarvan de raad kan bepalen of het moratorium wordt gehandhaafd of beëindigd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De raad heeft voor deze evaluatie op 20 juni 2024 een plan van aanpak vastgesteld. De evaluatie is inmiddels, conform plan van aanpak, gestart. De planning is dat de raad begin 2026 een besluit neemt over het moratorium.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energietoelichting

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen. Dit doen we door onderstaande maatregelen:

- De aanpak met energieconciërges en energiebespaarmaatjes gaan we continueren. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energietoelichting om energie te besparen en hun woning te verduurzamen.
- We bieden ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk.
- We ondersteunen door middel van subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)

We zetten ons in voor een goede voortzetting van de aanpak van energietoelichting.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Gemiddeld bezoeken 120 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk.
- Gemiddeld hebben we iedere maand duizend digitale bezoekers op ons platform Duurzaam Winterswijk.

Risico's

Het behalen van de opwekdoelstellingen is sterk afhankelijk van technische factoren, zoals de aansluitingsmogelijkheden op het elektriciteitsnet. Ook is het afhankelijk van politieke keuzes rondom de opwek van duurzame energie.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineenslaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen, waarbij ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.

Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020-2025.
- Volkshuisvestelijk afwegingskader woningbouw Winterswijk 2019-2025.
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020.
- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.
- Centrumvisie 2021.

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Voor de inwerkingtreding moet er een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn ingeregeld. Verder bereiden we de organisatie voor op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 werken we aan de hand van het opgestelde transitieplan verder aan het omgevingsplan. Daarnaast wordt in 2026 de omgevingsvisie vastgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het door het college vastgestelde transitieplan zorgt ervoor dat we ook in 2026 verder werken aan het omgevingsplan, en op schema liggen om op 1 januari 2032 de beschikking te hebben over een nieuw gebiedsdekkend omgevingsplan. In 2026 wordt de Omgevingsvisie voor de kom ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken, zoals, WOOOW, de Steengroeve en de Ribeslocatie

Activiteiten

Afdekken kleiput

We ronden het afdekken van de kleiput af.

Kwaliteit (toelichting)

De raad neemt begin 2026 een besluit over de afronding van de kleiput. Er wordt gewerkt aan één of meerdere nieuwe voorstellen. Daar is de klankbordgroep ook bij betrokken. Uiteindelijk neemt de gemeenteraad een besluit over het voorstel. Nadat dit besluit is genomen, wordt een inrichtingsplan opgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Op dit moment worden er verschillende inrichtingsvarianten opgesteld. De gemeentelijke variant is in juli 2025 besproken in de klankbordgroep. De Actiegroep Behoud Kleiput (ABK) en de buurt Molenveld presenteren hun voorstel in september 2025. De voorstellen van de gemeente en de ABK/buurt worden besproken en vergeleken. Het doel is te komen tot een gezamenlijk ontwerp waarin de gemeente en ABK/buurt zich in voldoende mate kunnen vinden. Een en ander is geagendeerd voor het overleg met de klankbordgroep op 1 september 2025.

Het gezamenlijke voorstel (of beide voorstellen als onverhoopt geen consensus wordt bereikt), wordt/worden financieel doorgerekend en beoordeeld op ecologische effecten en mogelijke risico's. Hoewel het Waterschap Rijn en IJssel is vertegenwoordigd in de klankbordgroep en op de hoogte is van de ontwikkelingen, moet het waterschap nog wel formeel beoordelen en beslissen of de varianten kunnen worden uitgevoerd op basis van de 'Nota bodembeheer verondiepen kleiput Driemarkweg Winterswijk'.

Gelet op het bovenstaande scenario verwachten we dat de gemeenteraad begin 2026 een beslissing kan nemen over de variant die wordt uitgewerkt in een inrichtingsplan. Mogelijk kan in het najaar van 2025 worden begonnen met de (voorbereidende) werkzaamheden in het gebied.

Tijd (indicator)

Bestemmingsplan uitbreiding Het Winkel

We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)

Op dit moment is de gemeente in afwachting van de indiening van een voorstel voor de verdere ontwikkeling van Het Winkel. De hele planologische procedure wordt opgestart na indiening van de aanvraag.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start wordt bepaald door het moment waarop het voorstel door de initiatiefnemer wordt ingediend.

Tijd (indicator)

De Rikker

We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestemmingsplan is vastgesteld en bekendgemaakt. De beroepstermijn is inmiddels verstreken. Er is één beroepschrift ontvangen bij de Raad van State.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beroep is op 13 februari 2025 ingetrokken. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling De Morse (voorheen Gaudium)

De gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand aan de Laan van Hilbelink 32 waarin een weverij is gevestigd. Het aangrenzende pand aan de Laan van Hilbelink 28 (De Hazewind) is opgekocht door een ontwikkelaar die woningen in dit pand wil realiseren. Er zijn ontwikkelingen die vragen om een integrale visie voor dit gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief om de cultuurhistorisch waardevolle voormalige textielfabriek De Hazewind aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34 te transformeren tot een woongebouw met 26 appartementen.

Door de milieudruk van meerdere omliggende bedrijven is het op dit moment niet mogelijk medewerking aan dit initiatief te verlenen, omdat er geen goed woonklimaat kan worden gerealiseerd. Met het bedrijf dat grenst aan de ontwikkellocatie zijn onderhandelingen gaande om het bedrijf te verplaatsen naar een andere locatie. Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe functies in het pand dat eigendom is van de gemeente, en is er mogelijk voldoende milieuruimte om medewerking aan het transformatieplan van De Hazewind te kunnen verlenen.

Het gebied De Morse (van oudsher textielindustrie) leent zich mede door de ligging aan de Whemerbeek voor een combinatie van functies (wonen, werken, bedrijvigheid en voorzieningen). Inzetten op een combinatie van functies sluit aan bij de bestaande dynamiek in het gebied én biedt de condities voor een nieuw woon- en leefmilieu waar Winterswijk op dit moment nog geen tot weinig aanbod in heeft.

Vanwege de actuele ontwikkelingen is het gewenst om voor dit gebied een ontwikkelvisie op te stellen en daarbij de omliggende gebieden mee te nemen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De noodzaak voor het opstellen van de ontwikkelvisie is sterk afhankelijk van de hierboven genoemde bedrijfsverplaatsing. Daarover is nog geen definitieve duidelijkheid. Dit project wordt opgepakt zodra er zekerheid bestaat over de bedrijfsverplaatsing.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo

We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan is gericht op een bestendiging van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur et cetera) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van het participatietraject is de initiatiefnemer bezig met de doorontwikkeling van het plan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het conceptplan voor wijziging van het omgevingsplan is ingediend door de initiatiefnemer. De Omgevingskamer adviseert over het gewijzigde plan en aan de hand daarvan worden er vervolgstappen genomen.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling de Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (toelichting)

Het ontwerpbestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen op binnengekomen.

Door de nieuwe jurisprudentie over stikstof van eind 2024 en begin 2025 en de reactie daarop van de provincie, is onduidelijkheid ontstaan over de haalbaarheid en de planning. Als de door de provincie aangekondigde strokenzoningering doorgaat, hangt het van de maatregelen binnen die zone af wat de consequenties zijn voor de gebiedsontwikkeling. Met name voor Sibelco, het bedrijf dat de groeve exploiteert. Ook bij Terra Temporalis, de stichting die het Steengroevemuseum wil realiseren, is onzekerheid ontstaan.

Tegelijkertijd heeft de stichting inmiddels in afstemming met de provincie de weg ingeslagen naar een fasering in tweeën:

1. Realisatie van de educatieve functies (bezoekerscentrum).
2. Realisatie van het museum.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Sibelco, het Steengroevemuseum en Willinks Weust zijn allemaal relevant vanwege de stikstofproblematiek. De provincie heeft stroken van 500 meter om Willinks Weust aangewezen waarvoor een voorbereidingsbesluit geldt. Het Steengroevemuseum valt in zijn oorspronkelijke opzet onder het overgangsrecht. In de nieuwe tweefasenopzet is dat nog niet 100% zeker. Als de gebiedsaanpak de provincie uiterlijk in juni 2026 voldoende vertrouwen geeft in de aanpak van de stikstofdepositie, vervallen de stroken weer. Daarom is het voor de hand liggend dat de gebiedsontwikkeling van de Steengroeve wordt geïntegreerd in de gebiedsaanpak.

Stichting Terra Temporalis werkt ondertussen verder aan de uitwerking van het tweefasenconcept en de financiële onderbouwing. Wat Sibelco betreft gaan we ervan uit dat voorlopig geen nieuwe planologische procedure nodig is.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie De Harmonie

We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van de locatie van De Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.

Kwaliteit (toelichting)

Na een aantal gesprekken met de initiatiefnemers en behandeling in de Commissie Omgevingskwaliteit is er overeenstemming over de ontwikkeling van locatie De Harmonie. De architect werkt het plan nu uit. Na definitieve goedkeuring door de Commissie Omgevingskwaliteit kan de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Het geldende omgevingsplan moet worden aangepast (wijziging horeca naar wonen).

Het vooroverleg en de uitwerking zijn afgerond. Bij tijdige indiening van de aanvraag voor een omgevingsvergunning kan het plan worden meegenomen in de actualisatie van het omgevingsplan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De exacte doorlooptijd is afhankelijk van de indieningsdatum en de doorlooptijden tijdens de vergunningprocedure.

Tijd (indicator)

Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. We werken op dit moment aan een omgevingsvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk. De omgevingsvisie gaat over het dagelijks leven. Hoe we werken, wonen, studeren en recreëren. Bij het opstellen van de omgevingsvisie voor de bebouwde kom houden we rekening met actuele visies, zoals de centrumvisie, groenvisie en woonvisie.

Kwaliteit (toelichting)

Het begin 2026 wordt de omgevingsvisie voor de kom ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Aansluitend werken we aan het samenvoegen van de omgevingsvisies voor de kom en het buitengebied. Zodat we voor 1 januari 2027 één omgevingsvisie voor Winterswijk kunnen vaststellen, waarmee we dan voldoen aan de verplichting die hierover is opgenomen in de Omgevingswet.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 één omgevingsvisie voor het hele grondgebied moet hebben vastgesteld.

Tijd (indicator)

Programma bouwen aan Winterswijk

Speerpunt van ons beleid blijft de instandhouding van het voorzieningenniveau. De bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen is bedoeld voor investeringen die moeten voorkomen dat een voorziening moet sluiten of activiteiten moeten worden beëindigd, met name door achterstallig onderhoud aan bestaande gebouwen. Nieuwbouw voor zwembad Jaspers, Theater De Storm en Boogie Woogie is voorlopig niet aan de orde, omdat de middelen daarvoor ontbreken. Daarom is de reserve gericht op het kopen van tijd: vijf tot tien jaar continuïteit voor gebouwen die langer bruikbaar moeten blijven. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap en het eigendom van de gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Onze huidige financiële situatie maakt nieuwbouw voor voorzieningen als Boogie Woogie, Theater De Storm en zwembad Jaspers niet mogelijk. We hechten echter wel belang aan deze voorzieningen en koersen daarom op instandhouding. Hiervoor is de bestemmingsreserve verhoogd van € 2 miljoen naar € 10 miljoen. Inmiddels zijn er voor drie voorzieningen beslissingen genomen door de raad: zwembad Jaspers, Theater De Storm en in het kader van BOSS (Bewegen, ontmoeten, spelen en sporten).

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Nieuwe aanvragen worden ook in 2026 afgewikkeld binnen de vastgestelde kaders.

Tijd (indicator)**Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden**

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft helaas aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op welke wijze het project kan worden voortgezet. Wij houden beide gemeenteraden op de hoogte van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor de uitwerking van de plannen, is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang, informeren wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden.

Tijd (indicator)**Ribeslocatie**

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2025 wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)

Uitgangspunt is dat de ontwikkeling door een externe partij wordt uitgevoerd, binnen de gestelde kaders (betaalbaarheid). Om het proces te versnellen en het beste resultaat te kunnen realiseren, selecteren we een ontwikkelaar en passen we daarna het omgevingsplan aan.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Na selectie van de ontwikkelaar wordt in 2026 duidelijk hoe het vervolgproces er uit komt te zien.

Tijd (indicator)

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling het Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten (het Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon-winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan de uitvoering van het raadsbesluit van juni 2023. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan het Weurden (winkels plus woningen), de Spoorstraat (nieuw cultuurgebouw), bij Boogie Woogie (wonen) en aan het Weurden - Dingstraat - Weverstraat (wonen, supermarkt en parkeren centrum), hierna kortweg 'de Plus-locatie'.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 verwachten we de panden die we aan het Weurden in eigendom hebben gesloopt te hebben, en het koopcontract te sluiten met een ontwikkelaar. Daarnaast sluiten we een koopcontract voor de kleine parkeerplaats op de Plus-locatie.

Tijd (indicator)

Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De planontwikkelaar heeft het woningbouwplan uitgewerkt en deze is als ontwerpbestemmingsplan in december 2023 ter inzage gelegd. Hierop is een zienswijze binnengekomen. De zienswijze is beantwoord. Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 door de gemeenteraad vastgesteld, maar is nog niet onherroepelijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het is nog niet bekend wanneer de planontwikkelaar start met de uitvoering.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

We voeren het programma Vitaal Platteland uit door middel van een gebiedsgerichte aanpak.

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel, en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid.

Samen met de Stichting Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk (WCL) is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Kwaliteit (toelichting)

De intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de drie overheden (provincie, waterschap en gemeente) en de gebiedspartijen willen samenwerken in de gebiedsaanpak Vitaal Platteland. Het doel is een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. Concreet wordt dit een gebiedsplan, een 'Winterswijkse bod'.

Door een herijking van het proces en de actualiteit rond de stikstofproblematiek, wordt de insteek van de gebiedsaanpak de komende tijd veranderd van een proces/project naar een programma. De programmatische aanpak biedt ruimte om meerdere projecten te starten die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied, terwijl er ook naar het overkoepelende gebiedsplan en uitvoeringsprogramma wordt toegewerkt. Het doel is een breed gedragen programma waarin ook is vastgelegd hoe maatregelen ten behoeve van stikstofreductie en natuurherstel in Winterswijk worden geborgd. Wanneer dit slaagt, ziet de provincie af van het strokenbeleid rond Winterswijkse Natura 2000-gebieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Volgens de oorspronkelijke planning levert het proces eind 2024 het gebiedsplan op. Tijdens de uitvoering van het proces hebben we te maken met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Het vergt een andere manier van samenwerking tussen de overheden en gebiedspartijen, waardoor het soms twee stappen vooruit en een stap achteruit is.

De actualiteit rond stikstof heeft de urgentie van het proces onderstreept en na een periode van onzekerheid geresulteerd in een versnelling. De provincie heeft aangegeven dat Winterswijk (naast de Veluwe) prioritair is en er daarom ook gelden beschikbaar komen voor de bezetting en uitvoering van het proces. Deze gelden worden gedeeltelijk ingezet voor het opzetten van een eigen team Vitaal Platteland binnen de gemeente. In 2025 en 2026 werken we toe naar een plan. Als dit wordt goedgekeurd, werken we tot en met 2028 een uitvoeringsprogramma uit voor tien jaar.

Tijd (indicator)

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER-projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie en het behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)

Stichtingen, verenigingen, organisaties en bedrijven kunnen gebruikmaken van LEADER-subsidies. LEADER is een onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Initiatiefnemers worden bij hun aanvraag ondersteund door de Lokale Actie Groep (LAG). De LAG bestaat uit lokale (inwoner)leden en een projectleider. Alle aanvragers geven een verplichte pitch aan de LAG over hun project. De LAG adviseert Gedeputeerde Staten bij het beschikbaar stellen van financiën.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van LEADER- projecten heeft een looptijd van 2024-2028. Het proces ligt op schema. Er zijn meerdere voorstellen besproken met de LEADER-coördinator.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken staat nu al dat partijen zich inzetten om de bewustwording bij huurders, als het gaat om woongedrag en de gevolgen van energiegebruik, te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgaafspraken te maken op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet, mede in het kader van armoedebestrijding.

Kwaliteit (toelichting)

In de prestatieafspraken van 2023 en 2024 is concreet in beeld gebracht wat de totale opgave is met betrekking tot de verduurzaming van woningen. Door De Woonplaats en de gemeente wordt gewerkt aan de opgave. Bij acties en pilots gericht op het bevorderen van duurzaam woongedrag en energiebesparing, stemmen de partijen de aanpak met elkaar af. Op dit moment zijn we met De Woonplaats en de huurdersvereniging in gesprek over de prestatieafspraken voor 2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit gedurende heel 2026. We verwachten uiterlijk in december 2025 de prestatieafspraken voor 2026 vast te kunnen stellen.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling portiekflats Europalaan

We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren 112 woningen (in vier flatgebouwen) aan de Europalaan te vervangen door 130 nieuwe woningen (in drie gebouwen).

Kwaliteit (toelichting)

Op 4 juli 2024 is besloten onder randvoorwaarden medewerking te verlenen aan de start van een procedure voor de herontwikkeling van de portiekflats aan de Europalaan. Het bestemmingsplan is in juni 2024 vastgesteld. De Woonplaats is inmiddels gestart met de eerste fase van de ontwikkeling.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Begin 2026 wordt gestart met de sloop van de tweede flat. Hierna wordt er gestart met de herinrichting rondom het eerste appartementencomplex. De herinrichting bestaat uit het afkoppelen van dakwater, het aanbrengen van parkeervoorzieningen, het aanleggen van trottoirs en het aanplanten van de openbare ruimte.

De verwachting is dat alle vier appartementencomplexen in 2029 gereed zijn.

Tijd (indicator)**Lokale woonzorgvisie**

Het Rijk werkt aan een wetsvoorstel dat gemeenten in 2025 of 2026 verplicht een urgentie- en/of huisvestingsverordening op te stellen voor specifieke aandachtsgroepen. Dit is inclusief verschillende zorgdoelgroepen. Voorafgaand aan deze verordening is een lokale woonzorgvisie noodzakelijk, om prioritering van specifieke aandachtsgroepen te bepalen. Bij het opstellen van de lokale woonzorgvisie is regionale afstemming een belangrijk onderdeel.

Kwaliteit (toelichting)

We stellen een lokale woonzorgvisie op als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

De lokale woonzorgvisie wordt in 2025 opgesteld als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma. Daar waar mogelijk wordt het afgestemd op de Achterhoekse woonzorgvisie.

Tijd (indicator)**Nieuwe lokale woonvisie - volkshuisvestingsprogramma**

We stellen een nieuwe lokale woonvisie op, omdat de looptijd van de huidige lokale woonvisie afloopt. We sluiten aan bij de uitgangspunten van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, en combineren dit met onze lokale ambities en uitgangspunten. We spelen in op de veranderende woonbehoefte en zorgen ervoor dat nieuwe woningbouw en de bestaande woningvoorraad daarop aansluiten. We streven naar betaalbare woonlasten, passend bij de portemonnee van de inwoners en woningzoekenden.

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt gewerkt aan een nieuwe lokale woonvisie omdat de looptijd van de huidige lokale woonvisie eind 2024 afliep.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Vaststelling is voorzien in het eerste kwartaal van 2026. Dit is mede afhankelijk van de besluitvorming rondom de woonzorgvisie.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen en illegaal grondgebruik

Het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk is geïnterpreteerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond door particulieren en (agrarische) bedrijven.

Er is op pilotbasis een projectmatige aanpak ontwikkeld en toegepast in de wijken Bargerbosch en de Hoge Wieber Noord.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 zetten wij het project snippergroen voort in de bebouwde kom van Winterswijk en starten wij de aanpak oneigenlijk gebruik gemeentebermen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Beide projecten zullen meerdere jaren in beslag nemen.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Jaarlijks worden gemiddeld 100 woningen gerealiseerd, in totaal 900 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. We monitoren het aantal gerealiseerde woningen. Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt. (Woon- en Vastgoedmonitor 8RHK)
- Met de Woondeal Achterhoek en de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, hebben wij ons gecommitteerd aan de opgave om 60% betaalbare woningen te bouwen voor 2030.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende activiteiten en daarom benoemen wij geen specifieke risico's. In elk project of in elke activiteit worden de risico's zelfstandig afgewogen. Algemene risico's bij gebiedsontwikkeling en wonen zijn prijsstijgingen, denk bijvoorbeeld aan bouw- en investeringskosten. Daarnaast kan ook de stikstofcrisis veel projecten stilleggen.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren de hoeveelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt. In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen en buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.

Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017.
- Omgevingsvisie buitengebied 2019.
- Centrumvisie 2021.
- Raadsbesluit Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023.
- Nota (EU) regionale samenwerking & lobby 2025-2029.

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking tussen bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Daarbij richt het programma zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein, als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN werken we aan drie doelen:

- Het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers op het bedrijventerrein. We verkennen hiervoor de mogelijkheden van het parkmanagement op het bedrijventerrein.
- Het opzetten van een programma met fysieke en organisatorische maatregelen op het bedrijventerrein, onder meer gericht op duurzaamheid, klimaat, verkeer en veiligheid. Samenwerking in het Platform Veilig Ondernemen is hier onderdeel van.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit project richt zich op de optimalisatie van de lokale energieopwekcapaciteit en het energieverbruik op het bedrijventerrein, en wordt ondersteund vanuit de Achterhoek Visie 2030, Thematafel Circulaire Economie & Energietransitie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit project loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Gebiedsvisie bedrijventerrein

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerreinen schaars zijn. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk en economisch vestigingsklimaat te behouden, is er in 2024 een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein aangewezen. In 2025 werken we aan de gebiedsvisie van het bedrijventerrein.

Kwaliteit (toelichting)

In het vierde kwartaal van 2025 en in 2026 werken we aan de gebiedsvisie voor het nieuwe bedrijventerrein en worden de kaders ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gebiedsvisie wordt na een zorgvuldig proces in 2026 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:

1. Het vergroten van de beleefbaarheid van de Achterhoek met aanbodontwikkeling.
2. Het op peil houden en verbeteren van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.
3. Het realiseren van een onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale gast.
4. Het bevorderen van de gastvrijheid in de regio.
5. Het versterken van de positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek en het intensiveren van verbindingen met andere sectoren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Dit project sluit goed aan bij de Winterswijkse opgave 'Iedereen doet mee'.

Kwaliteit (toelichting)

De vrijetijdsagenda is in 2024 herzien tot de Vrijetijdsagenda 2025-2035, inclusief Uitvoeringsprogramma 2025-2028. De vrijetijdsagenda heeft inwonersprofijt en brede welvaart als centrale doelstelling en sluit op regionaal niveau aan op ons lokale recreatiebeleid. Het uitvoeringsprogramma bevat diverse projecten die bijdragen aan deze doelstellingen. Winterswijk draagt daar ambtelijk, bestuurlijk en financieel aan bij, via het portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie Achterhoek. De projecten en de voortgang daarvan worden tweemaandelijks besproken in zowel het ambtelijk overleg als het portefeuillehoudersoverleg. Daarmee is er sturing op geld, organisatie, tijd, informatie en kwaliteit.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het huidige uitvoeringsprogramma loopt van 2025 tot en met 2028.

Tijd (indicator)

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling: het stimuleren van evenementen voor en door jongeren. SPOT Jongerenwerk wordt bij het programma betrokken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Conform planning.

Tijd (indicator)

Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme

De lokale Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme wordt opgesteld in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk. De uitvoeringsagenda beschrijft de activiteiten waarmee we uitvoering geven aan de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan de speerpunten en ontwikkelrichting uit de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme, zoals vastgesteld in 2024. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, worden in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk bepaald. Voor de financiering van de uitvoeringsagenda wordt een beroep gedaan op de inkomsten uit de toeristenbelasting, waarvoor nieuwe meerjarige afspraken met de sector worden gemaakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitwerking van de uitvoeringsagenda loopt van 2025 door in 2026. De vaststelling volgt medio 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten, waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor

Activiteiten

Grensoverschrijdende samenwerking

Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio. We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.

Kwaliteit (toelichting)

We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. In 2026 gaan we de Nota (EU) regionale samenwerking & lobby, die we in 2025 hebben geactualiseerd, tot uitvoering brengen. Het onderzoek naar windmolens aan de grens in samenwerking met de provincie is nog in uitvoering.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)**Lobby**

We zetten in op regionale, landelijke en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobbyen over de grens is belangrijk. De toenemende Europeanisering van het beleid en de besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau worden genomen.

Kwaliteit (toelichting)

Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het Lentefestival 2026 brengen we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities dichterbij Den Haag. Ook zetten we in op lobby richting de provincie.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten. We richten ons op het vergroten van de M50 (netwerk van middelgrote gemeenten). We willen de gemeente profileren als een actieve en betrokken speler in het M50-netwerk, zodat het netwerk kan groeien en we nieuwe partnerschappen kunnen aangaan. Ook willen we op deze manier de positie van het netwerk en de gemeente versterken.

In 2026 zijn de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk gastgemeente voor het VNG Jaarcongres. De uitvoering van het congres is belangrijk voor Winterswijk en de Regio Achterhoek om ons landelijk te profileren en ons netwerk te versterken. Het congres biedt de kans om lokale initiatieven en innovaties te presenteren, wat de zichtbaarheid van de gemeente Winterswijk en de regio vergroot. Daarnaast heeft het een positieve economische impact op lokale bedrijven. Team Europa is een van de trekkers van het congres en zorgt ervoor dat het jaarcongres een groot succes wordt.

Zo'n 70% van alle wet- en regelgeving voor gemeenten wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat we grensoverschrijdend moeten denken om lokale uitdagingen onder de aandacht te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award en de lobby in verschillende Europese gremia (zoals de Association of European Border Regions (AEBR)), wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd. De jaarlijkse deelname aan de European Week of Regions and Cities zien wij als een kans om kennis te delen met bestuurders uit heel Europa. Ook kunnen we op deze manier de Achterhoekse ambities en uitdagingen zichtbaar maken in Den Haag en Brussel.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Dit is een doorlopende activiteit.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn.
- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen.
- Langetermijnreservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).
- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum.
- Aantal bezoekers aan het winkelcentrum.
- Aantal toeristische overnachtingen.

Risico's

- Er is geen vrij uitgeefbaar bedrijventerrein meer beschikbaar. Concrete vraag op korte termijn kunnen we niet bedienen. Wel is De Vliet beschikbaar, maar dit is niet voldoende voor de lange termijn. Dit stelt bedrijven mogelijk voor de keus om uitbreiding uit te stellen dan wel uit te wijken naar een locatie buiten Winterswijk, met verlies aan werkgelegenheid als gevolg.
- Langetermijneffecten van de coronacrisis en de energiecrisis op centrumondernemers kunnen leiden tot meer leegstand en een minder vitaal winkelcentrum.
- Langetermijneffecten van de coronacrisis en de energiecrisis op de toeristische sector kunnen effect hebben op het investeringsvermogen van de sector, de aanbodcapaciteit en het aantal bezoekers.
- Energiecrisis en andere effecten van de oorlog in Oekraïne verstoren de economische ontwikkeling en leiden tot kortetermijninflatie en mogelijk langetermijnrecessie. Dit werkt door in consumentenvertrouwen en -bestedingen, met gevolgen voor alle economische sectoren.

Financiële onderbouwing programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026 stand 1e prognose 2025	Aanpassing begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten								
3.1 Openbare ruimte								
2.1 Verkeer en vervoer	247	142	142	0	142	142	142	142
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	76	142	102	50	152	152	152	152
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	232	239	239	-1	238	238	238	238
Totaal 3.1 Openbare ruimte	554	522	482	49	531	531	531	531
3.2 Klimaat, water en milieu								
7.2 Riolering	3.673	4.967	4.967	142	5.108	5.187	5.264	5.276
7.3 Afval	3.455	3.685	3.685	5	3.690	3.690	3.690	3.690
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	7.128	8.651	8.652	147	8.799	8.877	8.955	8.966
3.3 Duurzaamheid								
7.4 Milieubeheer	733	3.074	606	0	606	606	606	606
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.871	7.554	0	0	0	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.037	1.185	1.185	-10	1.175	1.175	1.175	1.175
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	743	408	96	3	99	99	99	99
8.3 Wonen en bouwen	987	343	143	615	758	957	396	-82
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	4.637	9.489	1.423	608	2.031	2.230	1.670	1.192
3.5 Economie en lobby								
3.1 Economische ontwikkeling	-24	2	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	87	142	142	3	145	145	145	145
3.4 Economische promotie	1.359	1.269	1.249	86	1.335	1.335	1.335	1.335
Totaal 3.5 Economie en lobby	1.421	1.413	1.391	89	1.480	1.480	1.480	1.480
Totaal Baten	14.474	23.149	12.554	893	13.447	13.725	13.242	12.776
Lasten								
3.1 Openbare ruimte								
2.1 Verkeer en vervoer	5.456	6.061	6.007	443	6.450	6.619	6.509	6.436
2.2 Parkeren	80	110	109	0	109	130	128	127
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.303	5.031	4.163	987	5.150	5.107	5.206	5.303
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	331	363	338	29	367	367	367	367
Totaal 3.1 Openbare ruimte	10.171	11.565	10.617	1.459	12.077	12.223	12.210	12.233

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026 stand 1e prognose 2025	Aanpassing begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.2 Klimaat, water en milieu								
7.2 Riolering	3.603	7.754	3.544	94	3.637	3.722	3.800	3.812
7.3 Afval	2.752	3.116	3.032	149	3.181	3.181	3.181	3.181
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	6.354	10.871	6.576	242	6.818	6.903	6.981	6.992
3.3 Duurzaamheid								
7.4 Milieubeheer	2.231	4.694	2.094	194	2.287	2.315	2.315	2.322
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.124	7.547	75	-5	70	70	70	70
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.465	3.839	2.266	63	2.328	2.413	2.413	2.413
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-488	3.610	278	7	285	285	285	285
8.3 Wonen en bouwen	1.455	1.843	1.389	102	1.491	1.491	1.491	1.491
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	5.557	16.839	4.007	166	4.173	4.258	4.258	4.258
3.5 Economie en lobby								
3.1 Economische ontwikkeling	136	166	129	-10	119	119	119	119
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	234	358	268	13	281	281	281	281
3.4 Economische promotie	428	509	379	89	468	468	423	423
Totaal 3.5 Economie en lobby	798	1.032	776	92	868	868	823	823
Totaal Lasten	25.110	45.002	24.069	2.153	26.223	26.567	26.587	26.629
Onttrekkingen								
3.2 Klimaat, water en milieu								
7.2 Riolering	15	15	2	0	2	2	2	2
3.3 Duurzaamheid								
7.4 Milieubeheer	24	0	0	0	0	0	0	0
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	3.002	0	0	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	0	1.754	0	0	0	0	0	0
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	0	4.756	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	39	4.771	2	0	2	2	2	2
Storting								
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
8.3 Wonen en bouwen	2.000	10.000	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-12.597	-27.081	-11.513	-1.260	-12.774	-12.840	-13.343	-13.851

Openbare ruimte

Van de provincie hebben we een structurele subsidie (tot en met 2029) ontvangen voor biodiversiteit en landschap. Hiermee is het voordeel van € 49.000 aan de batenkant grotendeels verklaard.

Het nadeel van € 1.459.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

Hogere bijdrage ROVA beheer openbare ruimte	€ 422.000 N
Vervanging bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen en verhoging onderhoudsbudget	€ 374.000 N
Extra onderhoud buitenwegen	€ 250.000 N
Verkeersvoorzieningen	€ 50.000 N
Kleine plantsoenrenovaties	€ 25.000 N
Biodiversiteit en landschap	€ 100.000 N
Uitvoering landschapontwikkeling (LOP)	€ 25.000 N
Hogere doorbelasting	€ 166.000 N

Hogere bijdrage ROVA beheer openbare ruimte

Het college heeft 3 juni 2025 besloten kennis te nemen van het verbeterproces ten behoeve van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met ingang van 2026, en van een meerjarige tariefontwikkeling voor de BBR-dienstverlening (Beheer Buitenruimte) die ROVA in Winterswijk verricht. Ook stemt het college in met een ingroeimodel voor de jaren 2026 tot en met 2030. Hierbij is als voorwaarde gesteld dat de raad de conceptbegroting 2026-2029 vaststelt, waarin de financiële consequenties van het ingroeimodel zijn verwerkt.

De financiële consequenties zijn verwerkt in de begroting 2026-2029. Dit is inclusief de contractueel vastgelegde ROVA-index van 4,35%. De structureel hogere bijdragen vanaf 2026 (prijsspeil 2026) zijn €422.000 (2026), €580.000 (2027), €738.000 (2028) en €896.000 (2029).

Vervanging bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen en verhoging onderhoudsbudget

Op 27 maart 2025 heeft de raad besloten bij de meerjarenbegroting 2026-2029 de structurele financiële consequenties integraal af te wegen. Dit betekent het beschikbaar stellen van een budget van in totaal €661.000 ten behoeve van het vervangen van bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen. Ook verhoogt ze het jaarlijkse onderhoudsbudget van € 25.000 naar € 35.000. Dit is verdeeld over de jaren 2026 tot en met 2029.

2026 : □€374.000 (€ 364.000 + € 10.000 extra onderhoudsbudget)

2027 : € 193.000 (€ 183.000 +10.000)

2028 : € 124.000 (114.000+10.000)

2029 : € 85.000 (€ 50.000 +€ 35.000)

De hiervoor reeds eerder begrote kredieten van Hakkelerkamp Oost 2026 (€ 103.000) en Bargerbosch 2027 (€ 95.000) zijn afgeraamd. Zie ook bijlage 4 Investerings.

Extra onderhoud buitenwegen

De gemeenteraad heeft op 26 juni 2025 de motie 'impuls wegenonderhoud buitengebied' aangenomen. Daarin wordt gevraagd om voor de jaren 2026 en 2027 aanvullend budget in de begroting op te nemen voor de uitvoering van kleine reparaties en preventief onderhoud. Uiterlijk 2026 moet er een nieuw beheerplan wegen worden opgesteld. Voor 2026 is hiervoor € 250.000 en voor 2027 € 200.000 in de begroting opgenomen.

Verkeersvoorzieningen

Verzocht wordt het budget structureel met € 50.000 te verhogen voor 2026, 2027 én 2028. Doel is de bebodingsbasis verkeerskundig op orde te brengen naar aanleiding van uitgevoerde inventarisatie en verplichte digitalisering, en het opstellen van het beheerplan (landelijke Datatop15). Vanwege de hoge kosten van het op orde brengen (inclusief sanering, bijplaatsen en aanpassen), worden de werkzaamheden meerjarig uitgesmeerd.

Kleine plantsoenrenovaties

Jaarlijks moeten door diverse omstandigheden meer groenvakken worden gerenoveerd. Doordat de kosten voor beplanting stijgen, wordt voorgesteld het budget structureel met € 25.000 te verhogen.

Biodiversiteit en landschap

Van de provincie hebben we een subsidie ontvangen voor biodiversiteit en landschap (zie ook de batenkant). Voorwaarde is wel dat de gemeente hetzelfde bedrag als cofinanciering beschikbaar stelt.

Uitvoering landschapontwikkeling (LOP)

Voor het opstellen van gebiedsbeschrijvingen voor deelgebieden van de kom van Winterswijk, stellen wij voor een budget beschikbaar te stellen. Dit als inspiratie en ontwikkelingsrichting voor initiatieven, en als uitwerking voor de Omgevingsvisie kom.

Hogere doorbelasting

Dit betreft de doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten, zie bijlage 5

Uitgangspunten.

[Klimaat, water en milieu](#)

Het voordeel van € 147.000 aan de batenkant bestaat uit :

Onttrekking aan voorziening riolering	€ 28.000 V
Structurele verhoging afvalstoffenheffing	€ 55.000 V
Structurele indexering rioolheffing	€ 114.000 V
Structurele aframing vergoeding inzameling PMD	€ 50.000 N

Onttrekking aan de begrote voorziening riolering

De gemeente heeft een forse achterstand als het gaat om rioolcamerabeelden. Uit de recente inspecties is gebleken dat het stamriool gebreken vertoont (scheurvorming). Omdat het risico van uitstel niet meer verantwoord is, wordt voorgesteld hiervoor in de meerjarenbegroting 2026 tot en met 2029 een extra krediet van € 3.861.000 op te nemen. Zie ook bijlage 4 Investerings.

Tijdens de uitvoering van het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) 2024-2028 is gebleken dat een aantal noodzakelijke investeringen in de riolering - specifiek ten aanzien van het stamriool en het drukrioleringsstelsel - niet of onvoldoende is meegenomen. De onttrekking aan de begrote voorziening riolering 2026 tot en met 2029 betreft de uitvoering van het raadsbesluit bij de Bestuursrapportage 2025. Hierin staat als separaat beslispunt opgenomen in te stemmen met de aanvulling op het WRP 2024-2028, en daartoe € 3.861.000 toe te voegen aan de voorziening riolering ten laste van de algemene reserve. De onttrekking van € 28.000 (2026), € 106.000 (2027), € 183.000 (2028) en € 195.000 (2029) betreft het verschil tussen de geraamde riooluitgaven en de inkomsten.

Structurele verhoging van de afvalstoffenheffing 2026

De contractueel vastgelegde hogere bijdrage voor afvalverwerking aan ROVA van € 36.000 en de begrote lagere ambtelijke inzet van € 31.000, leidt per saldo tot € 5.000 hogere lasten voor de reinigingsbegroting van 2026. Hier tegenover staat een € 50.000 lager geraamde vergoeding voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons (PMD). Dit leidt op basis van een kostendekking van 100% tot een (structurele) verhoging van de afvalstoffenheffing voor 2026 met € 55.000.

Structurele verhoging van de rioolheffing 2026

De structurele verhoging van € 114.000 voor de rioolheffing voor 2026 vloeit voort uit de Consumentenprijsindex (CPI) 2026 van 2,6%, conform het WRP.

Structurele aframing van de vergoeding voor de inzameling van plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons (PMD)

De overeenkomst met Verpact is met een jaar verlengd tot en met 2025. Er is op dit moment landelijk nog geen overeenkomst tussen VNG/NVRD/verpakkend Nederland over de vergoeding vanaf 2026 voor ingezameld PMD.

ROVA adviseert om die reden een voorzichtige vergoeding van € 261 per ton zuiver PMD als grondslag te nemen voor de begroting 2026. Op basis van het aantal ingezamelde ton PMD in 2024 (1.301 ton zuiver PMD), betekent dit dat we structureel € 50.000 minder begroten dan in 2025. Dit betekent € 274.000 (2026) in plaats van € 324.000 (2025). Mogelijk lopen we een financieel risico. Hoe groot dit risico is, kunnen we op dit moment niet aangeven.

Het nadeel van € 242.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

Structurele bijraming rioolcamera-inspecties en preventief onderhoud	€ 50.000 N
Structurele bijraming budget Huishoudelijk grondstoffenbeleidsplan (HGB)	€ 102.000 N
Structureel hogere bijdrage afvalverwerking aan ROVA	€ 36.000 N
Structureel hogere bijdrage ROVA voor onderhoudsuitgaven riolering	€ 12.000 N
Structureel hogere doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten	€ 32.000 N

Rioolcamera-inspecties respectievelijk preventief onderhoud

De gemeente heeft een forse achterstand in rioolcamerabeelden. Zie ook de batenkant en bijlage Investeringsopgave kan toenemen indien uit aanvullende inspecties meer gebreken blijken. De bedoeling is om een paar extra vraagtekens op te lossen door een camera-inspectie uit te voeren. Hoe eerder wij dit in beeld hebben, hoe beter we effectieve maatregelen kunnen nemen door juiste keuzes te maken. Daarom is er het verzoek om het budget voor rioolcamera-inspecties structureel met € 50.000 te verhogen.

Budget Huishoudelijk grondstoffenbeleidsplan (HGB)

Deze structurele uitgave is de tegenhanger van de structurele inkomst uit single-use plastic (SUP) van € 102.000, die in tegenstelling tot de uitgave wel was opgenomen in de begroting voor 2025. Voorstel is om dit budget conform het raadsbesluit van 29 februari 2024 alsnog in de begroting voor 2026 op te nemen.

Hogere bijdrage afvalverwerking aan ROVA

Dit betreft de contractueel vastgelegde hogere bijdrage voor afvalverwerking aan ROVA, met name veroorzaakt door hogere verwerkingstarieven. Denk bijvoorbeeld aan de CO2-heffing op restafval.

Hogere bijdrage ROVA voor onderhoudsuitgaven riolering

Dit betreft de contractueel vastgelegde ROVA-indexering van 4,35% in 2026.

Doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten

Voor de hogere doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten, zie bijlage 5
Uitgangspunten.

Duurzaamheid

Het nadeel van € 194.000 aan de lastenkant bestaat met name uit de structurele bijraming van € 183.000 ten behoeve van de Omgevingsdienst Achterhoek, en de structurele bijraming van € 24.000 voor de plaagdierenbestrijding.

Omgevingsdienst Achterhoek

De omgevingsdienst heeft zijn begroting voor 2026 opgesteld. Voor Winterswijk betekent dit, als gevolg van indexering en hogere kosten voor specialistische adviezen en bedrijfsvoering, een hogere bijdrage van € 183.000.

Plaagdierenbestrijding

Sinds de veranderde wetgeving in 2023 vraagt de aanpak en beheersing van onder andere de rattenpopulatie in de openbare ruimte andere en intensievere maatregelen. Om te blijven voldoen aan de zorgtaak op het gebied van het voorkomen van schade en ziekten (volksgezondheid), leidt dit tot hogere kosten. Daarom wordt voorgesteld om het budget structureel met € 24.000 te verhogen.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het voordelige resultaat aan de batenkant van € 608.000 bestaat met name uit hogere inkomsten vanuit leges voor de omgevingsvergunning. De verwachting is dat de eerstkomende paar jaar een aantal grote bouwprojecten wordt vergund. Daarna zullen de leges voor de omgevingsvergunning waarschijnlijk weer op een lager niveau liggen.

Het nadelige resultaat aan de lastenkant van € 166.000 bestaat met name uit:

Structureel budget voor wijkaanpak	€ 50.000 N
Hogere doorbelasting bedrijfsvoering en kapitaallasten	€ 61.000 N

Wijkaanpak

Om invulling te kunnen geven aan de op 27 juni 2024 bij de Kaderbrief 2025 aangenomen motie 'M8 gezonde wijkaanpak', wordt voorgesteld een structureel budget van € 50.000 in de begroting voor 2026 op te nemen. Dit ten behoeve van het ontplooiën en realiseren van initiatieven. Daarnaast is de motie uitgevoerd door de functie van wijkregisseur in de formatie op te nemen.

Hogere doorbelasting bedrijfsvoering en kapitaallasten

Voor de hogere doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten, zie bijlage 5

Uitgangspunten.

Economie en lobby

Het voordelige resultaat aan de batenkant van € 89.000 bestaat met name uit de bijraming van € 86.000 van de belastinginkomsten. Dit betreft toeristenbelasting (€ 46.000) en forensenbelasting (€ 20.000), gezien de toename van het aantal overnachtingen in Winterswijk. De verwachting is dat deze lijn zich doorzet. De reclamebelasting neemt met € 20.000 toe, wat wordt gecompenseerd door een hogere reclameheffing (afdracht).

Het nadelige resultaat aan de lastenkant van € 92.000 komt vooral door de structureel hogere reclameheffing (afdracht) van € 30.000, de bijraming van het online budget voor 100% Winterswijk van € 25.000 en de bijraming van het budget voor de uitvoering van de vrijetijdseconomie. De structureel hogere reclameheffing (afdracht) is terug te zien aan de batenkant.

Bijraming online budget 100% Winterswijk

De digitale campagne 100% Winterswijk loopt af. Omdat de campagne zeer succesvol is geweest, stellen wij voor deze met twee jaar te verlengen.

Bijraming budget uitvoering vrijetijdseconomie

Voor de ondersteuning van het organiseren van evenementen, wordt voorgesteld om voor 2026 en 2027 een bedrag van € 20.000 beschikbaar te stellen.

Kredieten

De belangrijkste begrote kredieten voor 2026 binnen dit programma staan hieronder weergegeven. Voor een toelichting op de geraamde kredieten voor 2026 tot en met 2029 wordt verwezen naar bijlage 4 Investerings.

Laanbomen (vervanging)	€ 265.000
Project Hakkelerkamp Oost	€ 2.242.000
Openbare verlichting	€ 494.000
Verbeteren fietsroutes en schoolomgevingen, fietspaden	€ 537.000
Reconstructie wegen binnen en buiten de kom	€ 2.376.000
Maatregelen klimaatadaptatie	€ 400.000
Vervanging pompunits, leidingwerk en gemalen	€ 445.000
Herstel stamriool	€ 1.400.000
Riolering Bargerbosch, Europark en overige riolering	€ 383.000

Project Dennenoord (afronding)	€ 20.000
Totaal begrote kredieten 2026	€ 8.562.000

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Binnen dit programma zijn er geen aanpassingen geweest ten aanzien van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves.

